

SCIENCE AND EDUCATION

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 5

MAY 2022

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL

ISSN 2181-0842

VOLUME 3, ISSUE 5

MAY 2022

www.openscience.uz

SCIENCE AND EDUCATION
SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 3 ISSUE 5

Executive Secretary

Tusmatova Nozima Inomovna

Editorial board

Z.Yaxshieva

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Chemical Sciences

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration
S.Otaqulov

Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Physical and Mathematical Sciences

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Military-technical Institute of the National Guard, Doctor of Pedagogical Sciences

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Tashkent Pharmaceutical Institute, Doctor of Technical Sciences

Ya.L.Chernyavskaya

Tyumen State Medical University, Candidate of Philological Sciences

A.Sidiqov

Tashkent Institute of Chemical Technology, Doctor of Chemical Sciences

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

I.Eshmetov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

M.Abdullaev

Andijan State University, Doctor of Historical Sciences

Z.Tojieva

National University of Uzbekistan, Doctor of Geographical Sciences

N.Jiyanova

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

X.Qobulov

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

A.Nabiev

Tashkent Institute of Chemical Technology, PhD in Technical Sciences

A.Turgunbaeva

Namangan State University, PhD in Psychological Sciences

B.Xaynazarov

National University of Uzbekistan, PhD in Historical Sciences

M.Voxidova

Tashkent State Institute of Oriental Studies, PhD in Economics

A.Rahmonov

Republican Scientific-Practical Center, PhD in Pedagogical Sciences

G.Ochilova

Karshi Institute of Engineering and Economics, Candidate of Philosophical Sciences

B.Omonov

Karshi State University, PhD in Philosophical Sciences

O.Axmedova

Bukhara Institute of Engineering and Technology, PhD in Technical Sciences

G.Jumanazarova

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Philological Sciences

T.Sabirjanov

Fergana Polytechnic Institute, Candidate of Technical Sciences

Sh.Ismoilov

Tashkent State Law University, Doctor of Sciences in Law

M.Rakhimov

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

L.Rakhimkulova

Tashkent State Law University, Doctor of Philosophy in Law

A.Sultonov

Jizzakh Polytechnic Institute, PhD in Economics

Mas'ul kotib

Tusmatova Nozima Inomovna

Tahririyat

Z.Yaxshiyeva

Jizzax davlat pedagogika instituti, kimyo fanlari doktori

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration
S.Otaqulov

Jizzax politexnika instituti, fizika-matematika fanlari doktori

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Milliy gvardiya harbiy-texnik instituti, pedagogika fanlari doktori

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Toshkent farmatsevtika instituti, texnika fanlari doktori

Ya.L.Chernyavskaya

Tюменский государственный медицинский университет, кандидат филологических наук

A.Sidiqov

Toshkent kimyo-texnologiya instituti, kimyo fanlari doktori

W.B.Vidona

Edo State University, Anatomy, PhD

B.Kucharov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

I.Eshmetov

Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, texnika fanlari doktori

M.Abdullayev

Andijon davlat universiteti, tarix fanlari doktori

Z.Tojieva

O'zbekiston milliy universiteti, Geografiya fanlari doktori

N.Jiyanova

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

X.Qobulov

Toshkent moliya instituti, iqtisod fanlari nomzodi

A.Nabiev

Toshkent kimyo texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

A.Turgunbayeva

Namangan davlat universiteti, psixologiya fanlari PhD

B.Xaynazarov

O'zbekiston milliy universiteti, tarix fanlari PhD

M.Voxidova

Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

A.Rahmonov

Respublika ilmiy-amaliy markaz, pedagogika fanlari PhD

G.Ochilova

Qarshi muxandislik-iqtisodiyot instituti, falsafa fanlari nomzodi

B.Omonov

Qarshi davlat universiteti, falsafa fanlari PhD

O.Axmedova

Buxoro muxandislik-texnologiya instituti, texnika fanlari PhD

G.Jumanazarova

Jizzax davlat pedagogika instituti, filologiya fanlari doktori

T.Sabirjanov

Farg'onaa politexnika instituti, texnika fanlari nomzodi

Sh.Ismoilov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari doktori

M.Rahimov

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

L.Rahimqulova

Toshkent davlat yuridik universiteti, yuridik fanlari falsafa doktori

A.Sultonov

Jizzax politexnika instituti, iqtisodiyot fanlari PhD

199.	Dilnoza Ubaydullayeva Ziyodullayeva Maktabgacha ta’lim - ertangi kunga zamin	1229
200.	Умida Баходировна Абдухакимова Абдулла Авлоний жаҳолатга қарши	1235
201.	Avaz Amon o’g’li Ergashev Markaziy Osiyoda XVIII asr o’rtalaridagi xalqaro munosabatlar xususida	1241
202.	Эльмира Иркиновна Акрамова Сохранение семейных ценностей первооснова государства	1247
203.	Абира Амановна Хусейнова, Фолиб Толибович Аслонов Глобаллашув шароитида дахлдорлик тарбиясининг ижтимоий-педагогик хусусиятлари	1252
204.	Пахлавон Каҳрамонович Ахроров Специфика современных исследований деятелей американской школы психологии	1258
205.	Мехринисо Баҳриддиновна Баҳодирова Ўсмир шахсида эмоционал зўриқишиларни ўрганишнинг психологик асослари	1264
206.	Гулнора Файзуллаевна Шодмонова, Садриддин Файзуллаевич Фозилов Олим Салимович Ражабов, Ҳасан Садриддин ўғли Фозилов Касб-хунар таълим муассасаларида ўқитувчи ва педагог муҳандисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш	1270
207.	С.Н.Абдуллаева, Г.Ш.Абдуллаева Актуальность самообразования в кредитно-модульной системе образования в Узбекистане	1276
208.	Khashim Riskulov, Dilshod Ergashev, Abdurauf Turdikulov Education of the younger generation in the spirit of love for nature	1284
209.	Ёркин Каримович Кулиев Социально-психологические взгляды молодых характеристик	1287
210.	Jamshid Qulnazarovich Kucharov XIV-XV asrlarda Buxoroning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy taraqqiyoti	1293
211.	Манзура Наимовна Усманова, Жаҳонгир Тоҳирович Нозимов Социально-психологические механизмы интернет-зависимости у студентов	1299
212.	Гулнора У. Мирзахалова Инновационные методы обучения русскому языку как иностранному	1306
213.	Iroda Abdullaevna Baydjanova Oilada farzand tarbiyasini rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	1311
214.	Дилафуз Туймуратовна Исматова Социально-психологические особенности коррекции эмоциональных напряжений подростков в семье	1317
215.	Комил Буронович Холиков Пение по нотам с сопровождением и без него по классу сольфеджио в высших учебных заведениях	1326
216.	L.S.Kozlova Determination of the quality of knowledge in the education system of the Republic of Uzbekistan through international programs	1332
217.	Ilhom Ismatovich Rahmatov, Zarina Bobir qizi Qo’chqorova Fizika ta’lim yo’nalishida “Lazerlar” mavzusini o’qitish metodikasini takomillashtirish	1339
218.	Дилноза Муртазоевна Қодирова Мактабгача ёши ўқувчиларида шахсий сифатларни шакллантиришнинг психологик жиҳатлари	1346

Markaziy Osiyoda XVIII asr o'rtalaridagi xalqaro munosabatlar xususida

Avaz Amon o'g'li Ergashev
kaganyangi@gmail.com
Buxoro davlat universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Afg'oniston hukumdori Ahmadshoh Durroniyning Sharqiy Turkiston hududlari uchun musulmon davlatlari bilane birgalikda Xitoy Sin imperiyasiga qarshi ittifoq shakllantirishga bo'lgan urinishi xususida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar. Jung'or, "Oq tog'li", "Qora tog'li", qo'zg'olon, elchi, ittifoq, birlashish, harbiy yurish, xo'jalar

On international relations in Central Asia in the mid-18th century

Avaz Amon oglu Ergashev
kaganyangi@gmail.com
Bukhara State University

Abstract: This article discusses the attempt of the ruler of Afghanistan Ahmad Shah Durrani to form an alliance with the Muslim countries for the territories of East Turkestan against the Qing Empire of China.

Keywords: Jungar, "White Mountain", "Black Mountain", uprising, ambassador, alliance, unification, military march, masters

XVIII asr o'rtalarida Markaziy Osiyo hududida siyosiy vaziyat o'zgarib, Jung'or xonligi Xitoyning Sin imperiyasi tomonidan 1757 yilda bosib olingan. Jung'orlarning shafqatsiz qirg'in qilinishi va Xitoy qo'shinlarini Samarqandga harbiy yurish qilish rejasiga borligi to'g'risidagi xabarlar O'rta Osiyo musulmonlari tomonidan oxir zamonda islom dinida bashorat qilingan yajuj-majujlar tajovuzi sifatida baholangan.

Jung'orlarga qarshi Xitoy hukumdori Syan Lun SHarqiy Turkistonda hokimiyat uchun kurashib kelayotgan "Oq tog'li" va "Qora tog'li" xo'jalardan foydalangan. Ammo, yangi ittifoqchi Burxoniddinxo'ja va ukasi Jahonxo'jalar Sin imperiyasiga bo'yunsunishdan bosh tortishi, Chjao-Xoy, Fu-De kabi generallarni isyonni botirish uchun yuborishga va ommaviy qirg'inga sabab bo'lgan. Xo'jalarning Badaxshonga qochishi, Badaxshon hukumdori Sultonshohni Sin imperiyasi bosimi ostida xo'jalarni

qatl etishiga olib kelgan[8, 690]. Bu keyinchalik Markaziy Osiyoda Xitoya qarshi harbiy ittifoq tuzish uchun qulay vaziyatni vujudga keltirgan.

Xitoya qarshi musulmon davlatlarining siyosiy-harbiy ittifoqini tuzish shuningdek, o‘z mustaqilliklarini saqlab qolish uchun Burxoniddin xo‘ja va Jahon xo‘jalar yuborgan vakillar butun musulmon mamlakatlariga borib, ularni Xitoya qarshi birlashishga, g‘azovotga chorlaganlar. Xitoyning Sin imperiyasi ma’murlari SHarqiylariston xo‘jalarining Qo‘qon xoni Erdonabiy (xitoychada Odona) bilan ittifoqi tuzilishidan xavotirga tushgan. Generallardan biri CHjao-Xoy katta qo‘sish bilan Qo‘qon chegaralariga yaqinlanishi, (1758 y) Erdonabiy tomonidan o‘zini Sin hukumatining vassali ekanligini tan olishiga sabab bo‘lgan. Imperator Syan Lun O‘rta Osiyo hukumdarlarining vassalliklariga qanoat hosil qilmay, 130 kishidan iborat elchilar guruhini O‘rta Juz xoni Abulmamet va Ablay sultonga yuborib, keyingi yil bahrda uning qo‘sishlari xitoyliklar odatiga ko‘ra, Ahmad Yassaviy qabri va Samarqanddagi Ko‘k tog‘larga qurbanlik keltirishga yuborilishi, qozoqlar esa, yil ko‘rsatuvchi sifatida 10 ming kishilik qo‘sish va oziq-ovqat zahiralari tayyorlab qo‘yishlari talab qilingan. Samarqandga yuboriladigan qo‘sishlarning umumiyligi soni 80 ming ekanligi, Irtish daryosi bo‘yida qozoq sultonlarning qo‘sishlari birlashishi tarixiy adabiyotlarda keltirib o‘tilganligining guvohi bo‘lish mumkin. Xitoyliklarning Turkiston va Samarqandga harbiy yurish qilish rejasini Avg‘oniston hukumdori Ahmadshoh Durroni (1747-1773 yy) tomonidan Xitoya qarshi ittifoq tuzish rejasini vujudga keltirgan. Ittifoqqa, qozoq juzlari, Qo‘qon xoni Erdonabiy, Xo‘jand hokimi Fozilbiy, Sharqiy Turkistonning ayrim beklari xayrixoh bo‘lganlar.

Badaxshon hukumdori Sultonshoh Xitoy vassalli bo‘lib, Xitoy talablarini so‘zsiz bajarib, Sin imperiyasi manfaatlariga mos keluvchi siyosat yuritgan. SHuningdek, imperator Syan Lun tomonidan 1763 yilda Badaxshon orqali Avg‘oniston hukumdori Ahmadshoh Durroniya elchi sifatida Jun Jun ismli amaldor yuborilgan. Sultonshoh og‘ir tog‘ yo‘lidan yurish qiyinligi sababli maktubni Avg‘on hukumoriga o‘zi yuborishini ta’kidlab, elchini ortga qaytargan. Sultonshohning Sin imperiyasiga qaramligi, Xitoya o‘lpon yuborib turishi, xizmatlari evaziga Xitoy saroyida ikkinchi darajali kichik general unvoni bilan taqdirlanganligi N.Ya.Bichurin ma’lumotlarida keltirib o‘tilgan.

1762 yil kuzida sibir liniyasida tarqalgan xabarlargaga ko‘ra, Ahmadshoh Durroni qozoqlar, Xeva, Buxoro, Qo‘qon xonlariga vakillar yuborib, g‘ayridinlarga qarshi birlashishga chaqira boshlagan. 1764 yil 15 mart kuni Sibir liniyasi qo‘sishlari qo‘mondoni N.I.Shpringer tomonidan Sankt-Peterburgga yo‘llangan maktubda, Sultan Ablay huzuriga 20 kishilik Avg‘oniston elchilari kelib, Ahmadshoh qo‘sishlari qozoqlar yeriga yaqinlashganda, otlar va chorva mollarini haydab kelishlari, buning uchun oltin, kumush bilan haq to‘lanishini ma’lum qilgan[9, 186]. Sin imperiyasiga qarshi tuzilayotgan ittifaqqa O‘rta Osiyodagi barcha davlatlar ham qo‘shilavermagan.

Jumladan, Afg'oniston tomonidan 1750-52 yillarda Amudaryoning chap sohilidagi Buxoro amirligiga qarashli bo'lgan Balx, SHibirg'on, Andxoy, Qunduz, Maymana kabi bekliklarni bo'ysundirishi Buxoroni Avg'oniston bilan raqib davlatga aylantirgan.

Avg'on hukumdori Xitoy bilan munosabatlarni diplomatik yo'l bilan hal qilishga urinib ko'radi. 1762 yilning kuzida Ahmadshoh 40 kishidan Xudshimirxon boshchiligidagi elchilarni Xitoya yuboragan. Elchilarning oldiga qo'yilgan asosiy vazifa Sharqiylariston mustaqilligini ta'minlash, aks holda Ahmadshoh harbiy harakatlarni boshlab, Ili daryosi bo'ylariga kelishini ma'lum qilish bo'lgan. Afg'oniston elchilari Pekinda sovuq kutib oliib, Avg'oniston hukumdori talablari rad etilgan. 1763 yil Orenburgga kelgan xo'jandlik savdogar Abdul Fattoh bergen ma'lumotlarida, 1763 yil kuzi yoki 1764 yilning bahorida Afg'oniston-Xitoy o'rtasida urush boshlanishi mumkinligi, Ahmadshoh Buxoro chegaralari atrofiga 100 ming qo'shin to'plagani, qozoq xonlari Abulmambet va Nuralixon oldiga kelgan Avg'on elchilari 40 minglik ilg'or qo'shin va 2 ming fil yo'lga chiqqanligi, yo'llarni tuzatish, quduqlar qazish bilan shug'ullanish zarurligini aytganlari bilan bog'liq fikrlar mavjud. Ushbu mazmundagi xabarni 1763 yil 13 avgustda rus agenti Matvey Arabov ham tasdiqlagan. U Qo'qon xoni Erdonabiy ham Ablay sultonga maktub yo'llagani, maktubda Amadshoh bilan hamkorlik qilishga chaqirib, Erdonabiyning Ahmadshoh bilan kelishgani ham ma'lum qilgan.

Ahmadshohning Xitoya qarshi harbiy yurishi, qo'shinlar soni, yurish vaqtida xususida bir-biriga mos kelmagan xabarlar tarqalgan. Bizning fikrimizcha, bu xabarlar Avg'oniston hukumdori tomonidan yoki Avg'oniston bilan Xitoy o'rtasida urush bo'lishini istovchilar tomonidan tarqatilgan bo'lish etimoli yuqori. Ketirilgan xabarlarning birida, 1763 yilda Ahmadshoh 33 sana (har bir sanada 10 ming kishi bor deb keltiriladi), ya'ni 330 ming kishilik qo'shin bilan Toshkent va Qo'qon oralig'ida ekanligini ko'rishimiz mumkin. Avg'on hukumdori Hindistonda skixlar bilan urush olib borishiga qaramay, Toshkent va Qo'qon oralig'ida qo'shin to'playotganligi xabari Pekinga ham etib kelgan. SHu sababli, imperator Syan Lun Samarqandga mo'ljallagan harbiy yurishini qoldirganligi G.E. Grum-Grjimaylo ma'lumotlarida keltirib o'tiladi.

O'sha vaqtida Xitoy Rossiya savdogarlarini o'z hududida erkin savdo qilish huquqini bermagan, 1689 yildagi noteng Nerchinskiy shartnomasi orqali Albazin hududlarini Rossiyadan tortib olgan. Rossiya Xitoya bosim o'tkazish maqsadida 1764 yil kapitan Bogdan Aslonovni Ahmadshoh Durroniy huzuriga yuborib, Xitoy bilan urushda, Rossiya imperiyasi Avg'onistonni qo'llab-quvvatlashini ma'lum qilgan. Ammo, Ahmadshoh Durroniy Bogdan Aslonov Qandahorga kelganda, Hindiston skixlari bilan urushda bo'lib, elchilik natijasiz tugagan.

Avg'oniston hukumdorining Toshkent va Qo'qon oralig'ida qo'shin to'plashi bilan bog'liq ko'plab tarixiy adabiyotlarda ma'lumotlar keltirib o'tilsada, o'sha davr

siyosiy vaziyatidan xulosa qilinadigan bo‘lsa, bu ishni amalga oshirish imkoniy yo‘qligini bilib olish mumkin. Chunki, Buxoro va Avg‘oniston munosabatlari keskinligi bartaraf etilmagan bo‘lib, H.Vamberi ma’lumotlarida, hatto 1860 yillarda ham Avg‘on Turkistoni Buxoro va Avg‘on amirlarining o‘zaro kurash maydoni ekanligi tilga olingan. Xitoy saroyining O‘rta Osiyodagi siyosiy jarayonlardan yaxshi xabardor emasligi sabab Samarqandga rejalshtirilgan harbiy yurish qoldirilgan. Ahmadshoh Durroni boschchiligidagi Xitoya qarshi harbiy ittifoq amaliy ahamiyatga kasb etmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Elov Z.S. Berdiyeva D.Sh. Psychological reasons for suicide motivation in adolescents with deviant behavior. Oriental renaissance: innovative, educational, natural and social sciences scientific journal. volume 2, issue 2 February 2022 1003-1009
2. Elov Z.S. O‘smirlik davrida shaxs xulq-atvorida kuzatiladigan reaksiyalarning psixologik ta’siri. science and education scientific journal volume 3, issue 3 march 2022 442-447
3. Elov Z.S. Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya. O‘quv-metodik qo‘llanma. 2021. Buxoro 1-164.
4. Elov, Z. S. (2016). Researches of the Reasons Conditions. Fastors of Suicide Rick Intellectual Archive, 5(1), 49-53.
5. Elov, Z. S. (2022). O ‘smirlik davrida shaxs xulq-atvorida kuzatiladigan reaksiyalarning psixologik ta’siri. Science and Education, 3(3), 442-447.
6. Jo’Rayeva, Z. A., & Maxmudova, Z. M. (2022). Sudga oid psixologik ekspertizani tashkil qilish va uni o’tkazishning o’ziga xosligi. Science and Education, 3(4), 1916-1922.
7. Jurabek Majidov, Road and tranport issues in Bukhara as a social problem , Центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 8 № 8 (2021): Maqola va tezislar (buxdu.uz)
8. Jurabek Majidov, XX asr 70-йилларининг 2-ярмида Бухорода телефон хизмати хусусида , центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 6 № 2 (2020): Хоразм маъмун академияси ахборотномаси (buxdu.uz)
9. Jurabek Majidov, Бухоро ҳалқ совет республикасида қуруқлик ва ҳаво транспорт: ечим ва муаммолар , Центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 8 № 8 (2021): Maqola va tezislar (buxdu.uz)
10. Jurabek Majidov, Вопросы транспорта и дорожного строительства в Бухаре, центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 10 № 9 (2020): ACADEMICIA An International Multidisciplinary Research Journal (buxdu.uz)

11. Jurabek Majidov, Из истории Амударыинской флотилии конца XIX - начала XX веков (по материалам Туркестанской коллекции), Центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 1 № 1 (2020): Maqola va tezislar to`plami (buxdu.uz)
12. Jurabek Majidov, Наземный и воздушный транспорт в СССР, Центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 1 № 1 (2020): Maqola va tezislar to`plami (buxdu.uz)
13. Jurabek Majidov, Распространение иранской прессы в Туркестан и Бухару в начале XX века., Центр научных публикаций (buxdu.uz): Том 6 № 2 (2020): Хоразм маъмун академияси ахборотномаси (buxdu.uz)
14. Jurabek Majidov. “Туркистан тўплами” да афғон туркистони бекликларининг сиёсий тарихига оид айрим маълумотлар (Xviii-Xix асрлар) // Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси. – Хива 2021. 4-сон. – Б. 136-140.
15. Jurabek Majidov. History of Border Conflicts Between the States of Bukhara and Afghanistan in the Second Half of the 18th Century // availabde onlayn at www.cajssh.ctnralasianstudiyes.org Ctnral Asian journal of social sciens and history journal homepage: // www.http:// cajssh.centralasianstudies.org/indeks.php/CASSH. – P. 115-123.
16. Jurabek Majidov. On the aspects of zahiriddin muhammad babur's political activity related to bukhara // European Scholar Journal (ESJ) Available Online at: <https://www.scholarzest.com> Vol. 2 No. 8, August 2021, ISSN: 2660-5562. P. 84-86.
17. Jurabek Majidov. On the role of bukhara in the development of science and culture during the reign of amir temur and the temurids // ACADEMICIA an Internatial Multidisciplinary Researrch journal (Double Blind Refereed & Peer Reviewed Journal) -Vol. 11, Issue 3, March 2021 Impact Factor: SJIF 2021 = 7.492. – P. 1-6.
18. Jurabek Majidov. Амир Темур сиёсий фаолияти ва бухоро уламолари // Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси. № 10. – Хива. 2021. – Б. 354-357
19. Jurabek Majidov. Материальная поддержка типографии, созданной в бухарском эмирате // Россия-Узбекистон: Международные образовательные и социально-культурные технологии: Векторы развития. – Магнитогорск. 2019. – С. 58-60.
20. Jurabek Majidov. Мўғуллар истилоси ва темурийлар даврида динлараро муносабат // Бухоро “Дурдона” нашриёти 2018. – 51 б.
21. Jurabek Majidov. Россия протекторати ўрнатилиш жараёнида бухоро амирлиги ва усмонли турк давлати муносабатлари . // Ўтмишга назар 2021. № 1. – Б. 47-51.
22. Olimov L.Ya, Avezov O.R., Baratov Sh. R. Psixologiya nazariyasi va tarixi (o`quv qo`llanma) <https://library.sammi.uz/Library/> 1 (1), Ўзбекистон
23. Olimov L.Ya, Baratov Sh. R. Авезов О.Р. Psixologiya nazariyasi va tarixi. Darslik. “O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyat” nashriyoti. Toshkent. 2019. -B. 494.

24. Olimov L.Ya. Shaxs psixologiyasi. "Durdona" nashriyoti. Buxoro. 2019. -B. 280.
25. Olimov L.Ya. Xulqi o`gishgan bolalar psixologiyasi. Darslik. Buxoro, "Durdona". 2019. – 460.
26. Olimov, L. (2020). ЛЯ психологической защиты: Психологик ҳимоя механизмларининг ижтимоий психологик хусусиятлари. центр научных публикаций (buxdu. uz), 2(2).
27. Qizi, S. M. Z., & Sattorovich, E. Z. (2022). Priorities of psychological services in preschool educational organizations. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(3), 900-904.
28. Yarashovich, O. L. (2020). O'smirlarning ba'zi dinamik xususiyatlari kontekstida kurashish xatti-harakatlarini o'rganish xususiyatlari. Центр научных публикаций (buxdu. uz), 1(1).
29. ZM Maxmudova, AZJKYK Olimov, L Ya. Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya. "Durdona" nashriyoti. Buxoro. 2021
30. қизи Расулова, М. Б., & Олимов, Л. Я. (2022). Ўсмир шахси ривожланишида ахлоқий нормалар муаммосининг ҳозирги замон психологиясида тадқиқ этилиши. таълим ва ривожланиш таҳлили онлайн илмий журнали, 2(3), 204-207.
31. Олимов Л.Я., Махмудова З.М. Стрессли вазиятларда психологик ҳимоя механизmlари ва копинг хулқ-атвор намоён бўлишининг ижтимоий психологик хусусиятлари: стрессли вазиятларда психологик ҳимоя механизmlари. Psixologiya ilmiy jurnali. 2020 yil, 4 son 109-115 b.
32. Олимов Л.Я., Махмудова З.М. Ўсмиrlарда психологик ҳимоя механизmlарининг намоён бўлишининг ўзига хослиги. Psixologiya ilmiy jurnali. 2021 yil, 4 son 103-112 b.
33. Олимов Л.Я., Махмудова З.М. Ўсмиrlарда психологик ҳимоя механизmlарининг намоён бўлишининг ўзига хослиги. XXI аср психологияси 1 (1), Ўзбекистон
34. Олимов Л.Я., Махмудова З.М. Экстремал вазиятларда копинг хулқ-атвор ва стратегиялар намоён бўлишининг ижтимоий психологик хусусиятлари. Psixologiya ilmiy jurnali. 2021 yil, 3 son 98-106 b.